

IFAU

Institutet för arbetsmarknads- och
utbildningspolitisk utvärdering

Bankanställdas ursprungsland och egenföretagande bland utrikesfödda

Tove Eliasson

RAPPORT 2014:17

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Arbetsmarknadsdepartementet med säte i Uppsala. IFAU ska främja, stödja och genomföra vetenskapliga utvärderingar. Uppdraget omfattar: effekter av arbetsmarknads- och utbildningspolitik, arbetsmarknadens funktionssätt och arbetsmarknadseffekter av socialförsäkringen. IFAU ska även sprida sina resultat så att de blir tillgängliga för olika intressenter i Sverige och utomlands.

IFAU delar även ut forskningsbidrag till projekt som rör forskning inom dess verksamhetsområden. Forskningsbidragen delas ut en gång per år och sista dag för ansökan är den 1 oktober. Eftersom forskarna vid IFAU till övervägande del är nationalekonomer, ser vi gärna att forskare från andra discipliner ansöker om forskningsbidrag.

IFAU leds av en generaldirektör. Vid institutet finns ett vetenskapligt råd bestående av en ordförande, institutets chef och fem andra ledamöter. Det vetenskapliga rådet har bl.a. som uppgift att lämna förslag till beslut vid beviljandet av forskningsbidrag. Till institutet är även en referensgrupp knuten där arbetsgivar- och arbetstagersidan samt berörda departement och myndigheter finns representerade.

Rapporterna finns även i tryckt format. Du kan beställa de tryckta rapporterna via telefon eller mejl. Se nedanstående kontaktinformation.

Postadress: Box 513, 751 20 Uppsala
Besöksadress: Kyrkogårdsgatan 6, Uppsala
Telefon: 018-471 70 70
Fax: 018-471 70 71
ifau@ifau.uu.se
www.ifau.se

IFAU har som policy att en uppsats, innan den publiceras i rapportserien, ska seminariebehandlas vid IFAU och minst ett annat akademiskt forum samt granskas av en extern och en intern disputerad forskare. Uppsatsen behöver dock inte ha genomgått sedvanlig granskning inför publicering i vetenskaplig tidskrift. Syftet med rapportserien är att ge den ekonomiska politiken och den ekonomisk-politiska diskussionen ett kunskapsunderlag.

Bankanställdas ursprungsland och egenföretagande bland utrikesfödda¹

av

Tove Eliasson²

2014-08-19

Sammanfattning

Den här rapporten studerar huruvida den lokala förekomsten av bankanställda från det egna ursprungslandet påverkar sannolikheten att vara egenföretagare bland invandrade från länder utanför västvärlden. Resultaten visar på ett positivt samband för lågutbildade, för män och för individer som bor i storstadsregioner. För de lågutbildade är effekten relativt stor, då den lokala förekomsten av banktjänstemän från det egna ursprungslandet ökar sannolikheten att vara egenföretagare med ungefär 14 procent. För kvinnor och högutbildade ser vi ingen effekt.

¹ Rapporten bygger på Eliasson (2014). För fullständig redogörelse av data, empirisk metod och resultat hänvisas till denna publikation.

² Uppsala universitet, IBF, tove.eliasson@ibf.uu.se. Jag är tacksam för värdefulla kommentarer från Oskar Nordström Skans, Per-Anders Edin, Lori Beaman, Cynthia Kinnan, Per Strömblad, Kristiina Huttunen, Olof Åslund samt kommentarer från deltagare vid seminarium på IBF och IFAU, Uppsala 2013; SUDSWEC, Stockholm 2013; och vid "Conference on Discrimination and Labour Market Research", Växjö 2013. Jag är också tacksam för finansiellt stöd från FAS/Forte.

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Bakgrund och data	5
3	Empirisk analys	6
3.1	Ytterligare analyser.....	10
4	Avslutande kommentarer.....	12
	Referenser	13
	Appendix.....	15

1 Inledning

Invandrade från låginkomstländer har stora svårigheter att få en varaktig anställning i många västländer, och egenföretagande har visat sig vara ett möjligt alternativ till arbetslöshet för den här gruppen (Blume m.fl. 2009, Andersson Joonas och Wadensjö 2008). Gruppen påverkas dock av att det generellt sett är svårt att få tillgång till de krediter som är nödvändiga för att starta och driva företag,³ och därför är relationen till bankerna av största vikt för de potentiella företagarna (Fraser 2009). Den här rapporten studerar hur företagande bland utrikesfödda påverkas av lokalt anställda banktjänstemän från det egna ursprungslandet.

Bankernas kreditbeslut omgärdas av osäkerhet, då banktjänstemännen har imperfekt information om kundernas återbetalningsförmåga. För att ta kreditbeslut utför bankerna därför kontroller av den sökande. I den här processen använder bankerna både objektiva mått som kreditbetyg, samt mer subjektiva mått som banktjänstemannens personliga omdöme av affärsidén (Fraser 2009, SOU 1999).

Oavsett om beslutet tas med hjälp av kreditbetyg eller genom en personlig bedömning, så kan kapitaltillgången vara mer problematisk för invandrade än för svenskfödda. De formella kraven som vägs samman i kreditbetygen kan fungera som hinder för invandrare, som kan sakna kredithistoria i värdlandet (SOU 1999). Utrikesfödda har inte heller alltid tillgång till fullständig information om det finansiella systemet, och bankanställda från majoritetskulturen kan ha svårare att utvärdera affärsidéer från en invandrad företagare, möjligen på grund av kulturella skillnader eller språkliga svårigheter (SOU 1999). Den här större osäkerheten kan i sin tur leda till statistisk diskriminering, där invandrarens kreditbeslut baseras mer på kunskap om den grupp som individen tillhör, än kunskap om individens egen återbetalningssannolikhet och den specifika affärsidén (Phelps 1972).

En stor andel företagare från icke-västliga länder uppfattar tillgången till kapital som problematisk (Nutek 2007, Tillväxtverket 2011), vilket potentiellt kan förklaras av dålig tillgång till eget kapital, samt en benägenhet att starta företag i branscher där överetablering redan råder. Det är dock oklart i vilken utsträckning de här faktorerna, eller de tidigare beskrivna svårigheterna, kan förklara de upplevda skillnaderna mellan invandrade från icke västländer och svenskfödda.

³ Evans och Leighton 1989, Evans och Jovanovic 1989, Lindh och Ohlsson 1996, 1998, Blanchflower och Oswald 1998.

En bankanställd från det egna ursprungslandet kan potentiellt bidra till förenklad kapitaltillgång, och därmed möjligheten att starta och driva företag, genom att förbättra tillgången till information för både den som ansöker om lån, samt hos banken i sig. Men hen kan också förbättra möjligheterna till personliga kontakter, och därmed till den tillit, som banken behöver för att kunna ta positiva kreditbeslut (Fraser 2009).

Närvaron av individer från en minoritetsgrupp på en bank kan påverka beslutsfattande genom att förändra den kunskap som övriga anställda har gällande gruppen (Bradbury och Kellough 2011). I mer direkt mening kan en banktjänsteman från det egna ursprungslandet också ta positiva kreditbeslut gentemot medlemmar av den egna gruppen, så kallad aktiv representation. Den direkt motsatta effekten skulle dock uppstå om banktjänstemännen inte vill bli anklagade för positiv särbehandling och därför behandlar medlemmar av den egna gruppen mer kritiskt.

Internationell forskning visar på oförklarade skillnader i både kapitaltillgång och räntor mellan majoritets- och minoritetsgrupper⁴. En stor litteratur studerar också hur representation av minoriteter i ett flertal olika beslutsfattande verksamheter påverkar utfallen för minoritetsgrupperna. Generellt visar den här typen av studier att minoritetsrepresentation är relaterad till mer positiva utfall för minoritetsgruppen (se Bradbury och Kellough 2011 för en översikt). I Sverige har man, i linje med detta, kunnat se att invandrade chefer är mer benägna att anställa invandrad personal än vad svenskfödda chefer är (Hensvik, Nordström Skans och Åslund 2009).

Dock finns det få studier som studerar minoritetsrepresentation i bankerna, och hur den förhåller sig till fördelningen av krediter. Fisman, Paravisini och Vig (2012) studerar detta bland låntagare i Indien, och visar att bankanställda från den egna gruppen är bättre på att utvärdera återbetalningsrisken hos låntagare från den egna gruppen än vad andra banktjänstemän är. Aaronson m.fl. (2004) och Rajman och Tienda (2003) visar också att krediter mellan affärsleverantörer underlättas om aktörerna delar samma språk. Den här rapporten bidrar till denna litteratur genom att studera hur förekomsten av banktjänstmän från det egna ursprungslandet påverkar sannolikheten att vara egenföretagare.

Nästa avsnitt beskriver det datamaterial som används i studien, samt hur kapitaltillgången ser ut för utrikesfödda. Därefter redovisas resultaten av den empiriska analysen av sambandet mellan banktjänstemäns ursprungsland och sannolikheten att vara egenföretagare bland invandrade. Rapporten avslutas med en sammanfattning och diskussion.

⁴ Blanchflower, Levine och Zimmerman 2003, Fraser 2009, Cavaluzzo och Cavaluzzo 1998, Cavaluzzo och Wolken 2005.

2 Bakgrund och data

Rapporten studerar egenföretagarsannolikheten bland individer från länder utanför västvärlden som kom till Sverige mellan 1987 och 1991. Analysen exkluderar de individer som kom till Sverige före vuxen ålder, samt de som kom som anhöriginvandrare. I den så kallade IFAU-databasen, som bygger på register från SCB, kan individer följas över tid och jag studerar sannolikheten att vara egenföretagare från ankomsten till Sverige fram till och med 2003. I databasen finns avidentifierade uppgifter på individnivå, såsom ursprungsland, invandringsår, födelseår, kön och högsta uppnådda utbildningsnivå. Genom skatteuppgifter kan individer även matchas till arbetsplatser, vilket ger information om vilka individer som kan definieras som egenföretagare⁵, samt vilka individer som arbetar på bank.

Klassificeringen av ursprungslandet bygger på en relativt grov indelning, då ursprungsländer med få invandrade är aggregerade till regioner i datamaterialet. Detta är gjort för att undvika risken för bakvägsidentifiering av individer. Individerna är grupperade i 17 grupper, varav vissa utgörs av enskilda länder (Iran, Irak, Turkiet, Chile) och andra består av flertalet länder i en region.⁶ Genomgående använder jag begreppet banktjänsteman från det egna ursprungslandet, vilket hänvisar till att man delar kod för ursprungsland eller region.

Män är överrepresenterade i den studerade gruppen, delvis beroende på att anhöriginvandrare är uteslutna ur studiepopulationen (se Tabell A 1 i appendix för beskrivande statistik). Gruppen består av både hög- och lågutbildade individer, men både sysselsättningsgraden och inkomsterna är låga.

Av den studerade populationen är 4 procent egenföretagare. Andelen som arbetar i bank är liten, cirka 0,1 procent, men ändå har 46 procent någon från det egna landet som arbetar i bank i boendekommunen. Det kan förklaras av att de bankanställda bor i större städer, där också gruppen utgör en större andel av populationen. I dessa kommuner är de studerade individernas arbetsmarknadsposition också något bättre (se Tabell A 1 och Tabell A 2). De största grupperna i studiepopulationen är individer från Mellanöstern, Iran, Chile och Östra Afrika (se Tabell A 3 i appendix för fördelningen över ursprungsländer).

Utlandsfödda finansierar, enligt tidigare studier, i högre utsträckning sitt företagande med lån från familj och vänner, möjligen som en konsekvens av

⁵ För att definieras som egenföretagare ska den största inkomsten under året komma från företagandet. Enbart individer med positiv årsinkomst från företagandet definieras som egenföretagare. Fram till och med 1993 innefattade gruppen med egenföretagare enbart enskilda företag. Efter 1993 inkluderas även aktiebolag.

⁶Se lista över de ursprungsländer som definieras som länder utanför västvärlden i Tabell A3 i appendix.

svårigheterna med lån från bankerna. Abbasian och Yazdanfar (2012) visar, för ett urval av företagare i Sverige, att 29 procent av invandrade företagare har banklån, medan 35 procent av svenskfödda företagare har lån från bankerna. Nutek (2007) visar att den huvudsakliga finansieringskällan varierar ganska mycket mellan invandrade beroende på ursprungsland.⁷ Utlandsfödda uppger också oftare att deras ansökningar avslås än vad svenskfödda gör (cirka 30–50 procent jämfört med 8–10 procent), och en del invandrade hävdar att de inte ansöker om lån då de förväntar sig avslag (Nutek 2007).⁸

3 Empirisk analys

I den här rapporten studerar jag hur sannolikheten att vara egenföretagare påverkas av förekomsten av åtminstone en bankanställd från det egna ursprungslandet i den kommun där man bor.⁹

Den första svårigheten med att studera detta består i att förekomsten av landsmän i den lokala finansiella sektorn, kan vara korrelerad med andra egenskaper hos gruppen på det lokala planet. En kommun där en landsman arbetar i bank kan också vara en kommun där gruppen har en låg arbetslöshet, eller goda inkomster, för att ta några exempel. Därför kontrollerar jag i modellen för en stor mängd variabler som fångar gruppens position på det lokala planet. Det minskar risken för att det vi fångar är effekten av att gruppen är väletablerad lokalt.¹⁰

⁷ Bland invandrade från före detta Jugoslavien, Rumänien och Polen har mellan 44 och 49 procent banklån vid startandet av företag, medan samma siffra för företagare från Turkiet, Afrika, Iran, Libanon och Chile är mellan 31 och 36 procent. Bara 26 procent av företagen från Mellanöstern har använt banklån när de har startat upp sitt företag.

⁸ Utöver att finansiera sitt företagande via familj och vänner kan man sedan 1993 i Sverige få ett starta eget-bidrag om man är arbetslös. 1997 startades ungefär 5 200 egna företag av utrikesfödda, och ungefär 40 procent av dessa använde starta eget-bidrag. Eftersom att starta eget-bidraget baseras på arbetslöshetsersättningen, och många invandrade inte har kvalificerat sig för a-kassan, är nivån på bidraget ofta den allra lägsta. Sannolikheten att kunna driva ett företag på enbart den lägsta nivån av starta eget-bidrag kan anses vara liten (SOU 1999).

⁹ För att den här modellen ska fånga det vi är intresserade av är det av betydelse att lokala banker, och lokalt finansiellt kunnande har en effekt på tillgången till krediter för entreprenörer. Tillväxtverket (2012) visar att kreditillgången uppfattas som ett hinder i större utsträckning i avlägsna befolkningsglesa orter, vilket kan tolkas som att tillgången till kapital har en lokal dimension.

¹⁰ Den lokala förekomsten av en individ från det egna ursprungslandet som arbetar i en bank, precis som övriga lokala grupp-specifika kontrollvariabler, definieras av alla individer från icke-västliga länder. De är alltså inte enbart definierade av den snäva grupp som används för att studera egenföretagarsannolikheten, utan även anhöriginvandrade och individer som anlände till Sverige vid tidigare tidpunkter räknas in vid skapandet av dessa variabler.

Då sannolikheten att vara egenföretagare också kan skilja sig åt mellan individer från olika ursprungslander, och mellan olika kommuner, kontrollerar jag i modellen också för specifika effekter för varje ursprungsland och kommun.

Ytterligare ett problem med att fånga den effekt vi är intresserade av är det faktum att individer väljer var de vill bo. Det kan innebära att individer med specifika egenskaper som vi inte kan observera, och därmed inte kan kontrollera för, väljer att systematiskt bosätta sig på specifika orter.¹¹ Det skulle t.ex. kunna vara så att individer med en stark företagarambition (icke-observerbar) bosätter sig i de kommuner där gruppen är väletablerad på arbetsmarknaden, och alltså i de kommuner där gruppen också är representerad i den finansiella sektorn. Om så var fallet skulle vi kunna skatta ett positivt samband mellan dessa två företeelser, trots att förekomsten av bankanställda från det egna ursprungslandet inte i sig påverkar sannolikheten att vara egenföretagare.

För att hantera problemet med att resultaten kan påverkas av individers systematiska flyttbeslut, använder jag mig av den strategi för utplacering av anländande flyktingar som tillämpades i Sverige mellan 1987 och 1991.¹² Under den här tiden var möjligheten att själv påverka den initiala bosättningsorten för flyktinginvandrare reducerad, vilket ledde till att de nyanlända i större grad initialt bosatte sig i kommuner utanför storstadsområdena än vad som var fallet åren innan. Den här utplaceringsstrategin har använts för att lösa problemet med selektiv bosättning i flera tidigare studier (Edin, Fredriksson och Åslund 2003, Fredriksson och Åslund 2009, Edin m.fl. 2011).

Panel 1 i Tabell 1 presenterar skattningar av sambandet mellan förekomsten av en lokal bankanställd från det egna ursprungslandet ett givet år och egenföretagarsannolikheten samma år. De här resultaten tar alltså inte hänsyn till om sambandet är påverkat av individers bosättningsmönster. Resultat som tar hänsyn till detta presenteras i Panel 2. Kolumn 1 visar skattningen för hela den studerade gruppen, medan övriga kolumner studerar sambandet för olika utbildningsgrupper separat.

Vi ser i kolumn 1 att närvaron av åtminstone en lokalt bankanställd från det egna ursprungslandet är associerat med en 0,6 procentenheters ökning i sannolikheten att vara egenföretagare. Det kan räknas om till en 16-procentig ökning av den genomsnittliga sannolikheten att vara egenföretagare (vilken är 3,8 procent, se Tabell 1).

¹¹ Det här problemet med sortering på icke-observerbara egenskaper uppkommer vid alla typer av studier där den förklarande variabeln definieras på nivån av den kontext man befinner sig i, såsom kommun, skola mm.

¹² Egentligen var policyn i kraft mellan 1984 och 1994, men den var mest verksam mellan 1987 och 1991.

För de som kom till Sverige med som mest gymnasieutbildning är effekten tydlig. För gruppen med allra lägst utbildning tyder storleken på estimatet på att närvaron av en bankanställd från det egna ursprungslandet är associerat med en ökning av sannolikheten att vara egenföretagare med 22 procent.

För de som kom till Sverige med högskoleutbildning ser vi inga tecken på en samvariation mellan egenföretagande och förekomsten av bankanställda från det egna ursprungslandet. Den tydliga skillnaden vi ser mellan utbildningsgrupperna kan potentiellt förklaras av att de högutbildades bättre observerbara egenskaper underlättar deras kapitaltillgång även i avsaknad av landsmän inom banksektorn. De kan också i högre grad söka sig till branscher som inte är lika överetablerade, vilket kan leda till mer positiva kreditbeslut.

Tabell 1 Effekten av banktjänstemän från det egna landet på sannolikheten att vara egenföretagare

	(1) Alla	(2) Mindre än gymnasium	(3) Gymnasium	(4) Eftergymnasial
Panel 1				
Förekommer lokal banktjänsteman från den egna gruppen	0,58*** (0,15)	0,84*** (0,19)	0,55*** (0,19)	0,02 (0,25)
Panel 2				
Förekom lokal banktjänsteman från den egna gruppen vid invandringsåret	0,21 (0,19)	0,56* (0,29)	0,00 (0,29)	0,06 (0,35)
Genomsnittlig sannolikhet att vara egenföretagare	3,8 %	3,6 %	4,0 %	3,9 %

Anm. Resultaten är baserade på en regressionsmodell med specifika effekter för kommun och ursprungsland. Genomgående kontrolleras för individegenskaper samt ett stort antal egenskaper hos gruppen på den lokala nivån. *** indikerar att effekten är säkerställd på 1-procentsnivå, och * att den är säkerställd på 10-procentsnivån. Estimat utan stjärnor är inte statistiskt säkerställda. I Panel 1 kontrolleras för förhållanden under observationsåret, medan Panel 2 kontrollerar för egenskaper hos den lokala gruppen vid ankomståret. Standardfel inom parentes. Standardfelen tillåter variation mellan individer inom samma grupp och samma kommun (Panel 1) ankomst-kommun (Panel 2).

Men det kan också vara så att den skattade samvariationen mellan egenföretagande och bankanställda från det egna ursprungslandet för de högutbildade påverkas av det faktum att bankanställda i någon mån delar arbetsmarknad med de mer högutbildade, och därför potentiellt kan bidra med kontakter till reguljära anställningar. Det skulle i så fall betyda en minskad egenföretagar-sannolikhet.

I Panel 2 av Tabell 1 presenteras resultat när jag kontrollerar för individernas bosättningsbeteende. Här använder jag alltså förekomsten av lokala banktjänstemän från det egna ursprungslandet det år man anlände till Sverige i den kommun man först bosatte sig som förklarande variabel. Detta skiljer sig från Panel 1 genom att vi här skattar långsiktiga effekter av den initiala förekomsten, samt att de här resultaten inte är påverkade av systematiska flyttningar efter ankomståret.

För de som kom till Sverige med mindre än gymnasieutbildning, ser vi även här positiva estimat, vilket antyder att förekomsten av en lokal bankanställd från det egna ursprungslandet har betydelse för sannolikheten att vara egenföretagare vid senare tidpunkter. Storleken på dessa långsiktiga effekter är något mindre än de kortsiktiga samvariationerna som vi estimerat i Panel 1. Estimatet för de lågutbildade kan tolkas som att sannolikheten att vara egenföretagare ökar med 14 procent om det fanns en landsman som arbetade i bank i den kommun man bosatte sig i vid ankomst till Sverige.

För de med gymnasieutbildning och med universitetsutbildning, ser vi däremot inga tecken på att närvaron av banktjänstemän från det egna ursprungslandet lokalt har haft någon betydelse för sannolikheten att starta företag. Det betyder att den skattade effekten för de gymnasieutbildade i Panel 1 kan förklaras av att individerna har flyttat in i kommuner där sambandet mellan egenföretagande och bankanställda är positivt.

I Tabell 2 redovisar vi den långsiktiga skattningen av sambandet, men här presenteras resultat uppdelat för män och kvinnor. Här visas även resultaten separat för de som placerades i, eller utanför, en storstadsregion vid ankomsten till Sverige.

Här i Tabell 2 ser vi tydliga positiva effekter för män medan vi inte ser någon effekt för kvinnorna. Kvinnorna i gruppen är egenföretagare i mycket mindre utsträckning (1,7 procent jämfört med 5,3 procent för männen). Tidigare studier har visat att skälen till att man blir egenföretagare skiljer sig åt mellan män och kvinnor. Icke-monetära faktorer, såsom möjlighet till att själv bestämma över sina arbetstider och att kombinera företagandet med föräldraskap är viktigare faktorer för kvinnor än för män (se till exempel Dawson, Henley och Latreille 2009). Det kan vara en anledning till att vi här ser tydliga skillnader mellan män och kvinnor.

Tabell 2 Effekten av banktjänstemän från det egna landet på sannolikheten att vara egenföretagare, ytterligare delgrupper

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Män	Kvinnor	Storstadsregion	Ej storstadsregion
Förekom lokal banktjänsteman från den egna gruppen vid invandringsåret	0,8* (0,32)	-0,18 (0,15)	0,28 (0,24)	0,02 (0,30)
Genomsnittlig sannolikhet att vara egenföretagare	5,3 %	1,7 %	3,5 %	4,0 %

Anm. Resultaten är baserade på en regressionsmodell med specifika effekter för ankomstkommun och ursprungsland. Genomgående kontrolleras för individegenskaper samt ett stort antal egenskaper hos gruppen på den lokala nivån. *** indikerar att effekten är säkerställd på 1-procentsnivå och * att den är säkerställd på 10-procentsnivån. Estimat utan stjärnor är inte statistiskt säkerställda. Här kontrolleras för egenskaper hos den lokala gruppen vid ankomståret. Standardfel inom parentes. Standardfelen tillåter variation mellan individer inom samma grupp och samma ankomstkommun.

Det skattade estimatet är större bland de som placerades i en storstadskommun vid ankomsten, än bland de som inte gjorde det, men ingen av dessa effekter är statistiskt säkerställd, då precisionen i skattningen är låg. Vid ytterligare skattningar (presenterade i Eliasson 2014), där den initiala förekomsten av lokala banktjänstemän från det egna landet används som instrument för samma förekomst senare år, ser vi signifikanta positiva effekter för de som initialt utplacerades i storstadsregionerna. Därför kan vi dra slutsatsen att för den här gruppen är lokala banktjänstemän från det egna ursprungslandet av betydelse för sannolikheten att vara egenföretagare, även om de resultat vi ser här är skattade med låg precision.

Sammanfattningsvis ser vi alltså att förekomsten av lokala banktjänstemän från den egna gruppen påverkar sannolikheten att vara egenföretagare positivt. Detta gäller för de lågutbildade, för män och för de som placerades i storstadsregionerna vid ankomsten till Sverige. För att undersöka känsligheten i resultaten utför vi en mängd känslighetsanalyser och test av modellspecifikationen. Resultaten är i stort robusta för alla dessa tester (se Eliasson 2014).

3.1 Ytterligare analyser

För att ytterligare fastställa att vi skattar det samband som vi är intresserade av, så undersöker vi om vi hittar liknande effekter av närvaron av en lokal gruppmedlem som är anställd i en bransch som liknar banksektorn, nämligen försäkringsbranschen. De här två branscherna liknar varandra, i termer av att de

kräver ungefär samma typ av utbildning och har ungefär samma lönenivå¹³, men branscherna skiljer sig åt då försäkringsbranschen inte förmedlar krediter. Resultaten visar att vi ser mycket tydligare effekter av grupprepresentation inom banksektorn än inom försäkringssektorn, vilket stödjer tolkningen att den grundläggande modellen fångar effekten som banktjänstemän från det egna ursprungslandet har på kapitaltillgång, snarare än effekten av landsmän i en ekonomiskt välintegrerad sektor.

Den grundläggande analysen har fokuserat på sannolikheten att vid ett givet tillfälle vara egenföretagare. Här studerar vi om vi ser liknande effekter om vi istället fokuserar på sannolikheten för inträde till, eller utträde ur, egenföretagande.

Tabell 3 Effekten av banktjänstemän från det egna landet på sannolikheten för inträde och utträde ur egenföretagande

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Alla		Mindre än gymnasium	
	Inträde	Utträde	Inträde	Utträde
Förekom lokal banktjänsteman från den egna gruppen vid invandringsåret	0,146** (0,0642)	-1,8* (0,948)	0,19* (0,0754)	-3,35* (1,89)
Genomsnittlig sannolikhet för inträde/utträde	1,3 %	22,8 %	1,2 %	23,4 %

Anm. Resultaten är baserade på en regressionsmodell med specifika effekter för kommun och ursprungsland. Genomgående kontrolleras för individegenskaper samt ett stort antal egenskaper hos gruppen på den lokala nivån. *** indikerar att effekten är säkerställd på 1-procentsnivå, och * att den är säkerställd på 10-procentsnivån. Estimat utan stjärnor är inte statistiskt säkerställda. Här kontrolleras för egenskaper hos den lokala gruppen vid observationsåret. Standardfel inom parentes. Standardfelen tillåter variation mellan individer inom samma grupp och samma ankomstkommun.

Tabell 3 redovisar resultaten för hur banktjänstemän från det egna ursprungslandet påverkar sannolikheten för inträde i, och utträde ur, egenföretagande. Vi ser tydligt att banktjänstemän från det egna ursprungslandet har betydelse för både ökat inträde och minskat utträde ur egenföretagande, både för hela gruppen, samt för de lågutbildade. Storleken på skattningarna är ungefär lika stora för inträde som utträde (cirka 10 procent av den genomsnittliga sannolikheten för inträde och utträde, se Tabell 3).

Det finns dock anledning att vara lite försiktig vid tolkningen av de här resultaten, då vi ser liknande effekter på inträde och utträde av anställda från

¹³ Eliasson (2014) presenterar inkomst- och utbildningsfördelningar bland de individer från icke-västliga länder som arbetar i de två branscherna.

det egna ursprungslandet inom försäkringsbranschen (presenteras i Eliasson 2014). Det innebär att de här resultaten troligtvis fångar något mer än den direkta effekten av förenklad kapitaltillgång som vi är intresserade av.

4 Avslutande kommentarer

Den här rapporten studerar sambandet mellan förekomsten av banktjänstemän från det egna landet och sannolikheten att vara egenföretagare. Banktjänstemän från den egna gruppen skulle kunna påverka egenföretagandet därför att kredit-tillgången är central för potentiella företagare, och delad bakgrund kan då fungera som ett medel för att underlätta kontakterna med banken, samt förbättra den information som används vid kreditbeslutet.

Resultaten från den här studien visar att för lågutbildade och för män spelar bankanställda med samma bakgrund stor roll för sannolikheten att vara egenföretagare. Storleken på effekten för de lågutbildade är runt 14 procent av den genomsnittliga sannolikheten att vara egenföretagare för gruppen. Lågutbildade visar generellt sett tydligare effekter än de högutbildade, vilket antyder att formell utbildning kan vara förknippad med andra faktorer som gör det enklare att signalera produktivitet och återbetalningsförmåga till kreditgivaren. Vi ser även tecken på en liknande effekt för de som vid ankomsten till Sverige placerades i kommuner i storstadsregionerna.

Den här studien tar hänsyn till individers sortering över olika bostadskommuner. Genom att göra det kan man särskilja effekten av banktjänstemännens närvaro på sannolikheten att bli egenföretagare från den samvariation mellan dessa faktorer som kan uppstå av att individer med goda förutsättningar för egenföretagande systematiskt bosätter sig i kommuner där gruppen är representerad i banksektorn. Den här rapporten visar att vi sannolikt skulle över-skatta det positiva sambandet mellan banktjänstemän och egenföretagande om vi inte tog hänsyn till dessa systematiska bosättningsmönster, även om skillnaderna är små.

Då lågutbildade invandrade från de studerade länderna är en grupp med stora svårigheter på den reguljära arbetsmarknaden kan egenföretagandet vara ett sätt att få en egen försörjning. Av den anledningen är det viktigt att förstå de faktorer som underlättar tillgången till kapital, och därmed möjligheterna att driva företag. Den här studien fokuserar dock inte på i vilken utsträckning de startade företagen har överlevt, eller vilken slags företag som har startats. För att ytterligare förstå dynamiken kring invandrades egenföretagande behöver vi därför fler studier.

Referenser

- Aaronson, D., R. W. Bostic, P. Huck, och R. Townsend (2004), "Supplier relationships and small business use of trade credit", *Journal of Urban Economics* 55, 46–67.
- Abbasian, S., och D. Yazdanfar (2012), "The Impact of Owner and Firm Characteristics on External Capital Acquisition at Start-up: Empirical Evidences from Swedish Data", *International Business Research* 5.
- Andersson Joona, P. och E. Wadensjö (2008), "A Note on Immigrant Representation in Temporary Agency Work and Self-employment in Sweden", *Labour* 22, 495–507.
- Blanchflower, D. G., P. B. Levine, och D. J. Zimmerman (2003), "Discrimination in the small-business credit market", *Review of Economics and Statistics* 85, 930–943.
- Blanchflower, D. G., och A. J. Oswald (1998), "What makes an entrepreneur?" *Journal of Labor Economics*.
- Blume, K., M. Ejrnæs, H. S. Nielsen, och A. Würtz (2009), "Labor market transitions of immigrants with emphasis on marginalization and self-employment", *Journal of Population Economics* 22, 881–908.
- Bradbury, M., och J. E. Kellough (2011), "Representative bureaucracy: Assessing the evidence on active representation", *The American Review of Public Administration* 41, 157–167.
- Cavaluzzo, K. och L. Cavaluzzo (1998), "Market Structure and Discrimination: The Case of Small Businesses", *Journal of Money, Credit and Banking* 30.
- Cavaluzzo, K. och J. Wolken (2005), "Small Business Loan Turndowns, Personal Wealth, and Discrimination", *The Journal of Business* 78.
- Dawson, C., A. Henley och P. L. Latreille (2009), "Why do individuals choose self-employment?", IZA discussion papers.
- Edin, P.-A., P. Fredriksson och O. Åslund (2003), "Ethnic Enclaves and the Economic Success of Immigrants--Evidence from a Natural Experiment", *Quarterly Journal of Economics* 118, 329–357.
- Edin, P.-A., P. Fredriksson, H. Grönqvist och O. Åslund (2011), "Peers, neighborhoods and immigrant student achievement: Evidence from a placement policy", *American Economic Journal: Applied Economics* 3, 67–95.

- Eliasson, T. (2014), "Immigrant entrepreneurship and the origin of bankers", IFAU Working paper 2014:19.
- Evans, D. S. och B. Jovanovic (1989), "An estimated model of entrepreneurial choice under liquidity constraints", *The Journal of Political Economy* 97, 808.
- Evans, D. S. och L. S. Leighton (1989), "Some empirical aspects of entrepreneurship", *The American Economic Review*.
- Fisman, R., D. Paravisini och V. Vig (2012), "Cultural proximity and loan outcomes", NBER Working Paper.
- Fraser, S. (2009), "Is there ethnic discrimination in the UK market for small business credit?" *International Small Business Journal* 27, 583–607.
- Fredriksson, P. och O. Åslund (2009), "Peer Effects in Welfare Dependence Quasi-Experimental Evidence", *Journal of Human Resources* 44, 798–825.
- Hensvik, L., O. Nordström Skans och O. Åslund (2009), "Seeking similarity: how immigrants and natives manage at the labor market", IFAU Working paper 2009:24. Forthcoming *Journal of Labor Economics*.
- Lindh, T. och H. Ohlsson (1996), "Self-employment and windfall gains: evidence from the Swedish lottery", *Economic Journal* 106, 1515–26.
- Lindh, T. och H. Ohlsson (1998), "Self-employment and wealth inequality", *Review of Income and Wealth* 44, 25–41.
- Nutek (2007), "Finansieringssituationen vid företagande för utrikes födda kvinnor och män".
- Phelps, E. S. (1972), "The statistical theory of racism and sexism", *The American Economic Review*, 659–661.
- Raijman, R. och M. Tienda (2003), "Ethnic foundations of economic transactions: Mexican and Korean immigrant entrepreneurs in Chicago", *Ethnic & Racial Studies* 26, 783–801.
- SOU (1999:49), "Invandrare som företagare – För lika möjligheter och ökad tillväxt", betänkande av utredningen om företagande för personer med utländsk bakgrund.
- Tillväxtverket (2011), "Företagare med utländsk bakgrund 2012".
- Tillväxtverket (2012), "Företagande i Sveriges regioner – företagens villkor och verklighet 2011".

Appendix

Tabell A 1 Variabler på individnivå (år 1996)

	Alla	Har bankanställd	Har inte bankanställd
Medelålder	37,3991	37,2377	37,5373
Andel män	0,5829	0,5793	0,5860
Ej observerad utbildning	0,0124	0,0125	0,0124
Högst 8 års utbildning	0,1895	0,1678	0,2080
9 år	0,1854	0,1800	0,1900
2 års gymnasium	0,1548	0,1558	0,1539
3 års gymnasium	0,2024	0,2174	0,1896
Eftergymnasial utbildning, högst 2 år	0,1339	0,1405	0,1283
Eftergymnasial utbildning, mer än 2 år	0,1099	0,1126	0,1075
Forskarutbildning	0,0117	0,0134	0,0102
Har positiv årlig inkomst	0,5291	0,5418	0,5182
Årlig inkomst	20 076	20 230	19 944
Egenföretagare	0,0400	0,0369	0,0426
Anställd i bank	0,0010	0,0017	0,0005
Har bankanställd	0,4612	1,0000	0,0000
Initialt bosatt i storstadsregion	0,4858	0,6338	0,3590
Kommunstorlek	149 403	251 632	61 895
Antal	53 518	24 683	28 835

Anm. 1996 är ett år med låga inkomster och sysselsättningstal. Inkomster är genomsnittligt värde med värdet 0 för de utan inkomst, Inkomsterna är också deflaterade till 1980 års värden.

Tabell A 2 Variabler på grupp-kommunnivå (år 1996)

	Alla	Har bankanställd	Har inte bankanställd
Sysselsättningsgrad	0,4959	0,5187	0,4763
Andel egenföretagare	0,0352	0,0364	0,0342
Medelinkomst	38 911	40 963	37 155
Andel med eftergymnasial utbildning	0,2422	0,2601	0,2269
Andel gruppen utgör av den lokala populationen	0,0106	0,0142	0,0076
Antal	53 518	24 683	28 835

Anm. Inkomster deflaterade till 1980 års värden. Genomsnittlig inkomst på grupp-nivå beräknas bland individer med positiv inkomst.

Tabell A 3 Landsfördelning 1996

--Bosnien	0,0007
--Forna Jugoslavien , inklusive Kroatien, Makedonien, Slovenien, övriga	0,0409
--Polen , Östtyskland	0,0338
--Baltikum; Estland, Lettland, Litauen	0,0031
Östeuropa ; Rumänien, Bulgarien, Albanien, Armenien, Azerbadjan, Georgien, Kazakstan, Kirgizistan, Moldavien, Ryssland, Tadjikistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan, Vitryssland	0,0681
--Tjeckien, Slovakien, Ungern	0,0224
--Centralamerika ; Mexico, El Salvador, övriga	0,0139
--Chile	0,1036
--Sydamerika ; Peru, Brasilien, Colombia, Argentina, Uruguay, övriga	0,0237
--Östafrika ; Etiopien, Eritrea, Somalia, Sudan, Djibouti	0,1011
--Mellanöstern ; Libanon, Syrien, Marocko, Tunisien, Egypten, Algeriet, Israel, Palestina, Jordanien, övriga	0,1496
--Afrika, söder om Sahara; Gambia, Uganda, Kongo, Ghana, övriga	0,0207
--Iran	0,2480
--Irak	0,0644
--Turkiet	0,0343
--Sydostasien ; Fillippinerna, Indonesien, Malaysia, Singapore, Thailand, Vietnam, övriga	0,0457
--Östasien ; Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, Indien, Mongoliet, Pakistan, övriga	0,0259
Antal	53 518

IFAU:s publikationsserier – senast utgivna

Rapporter

- 2014:1** Assadi Anahita ”En profilfråga: Hur använder arbetsförmedlare bedömningsstödet?”
- 2014:2** Eliason Marcus ”Uppsägningar och alkoholrelaterad sjuklighet och dödlighet”
- 2014:3** Adman Per ”Försummas gymnasieskolans demokratiuppdrag? En kvalitativ textanalys av 2009 års svenska gymnasiereform”
- 2014:4** Stenberg Anders och Olle Westerlund ”Utbildning vid arbetslöshet: en jämförande studie av yrkesinriktad och teoretisk utbildning på lång sikt”
- 2014:5** van den Berg Gerard J., Lene Back Kjærsgaard och Michael Rosholm ”Betydelsen av möten mellan arbetslösa och förmedlare”
- 2014:6** Mörk Eva, Anna Sjögren och Helena Svaleryd ”Blir barn sjuka när föräldrarna blir arbetslösa?”
- 2014:7** Johansson Per, Arizo Karimi och J. Peter Nilsson ”Könsskillnader i hur sjukfrånvaro påverkas av omgivningen”
- 2014:8** Forslund Anders, Lena Hensvik, Oskar Nordström Skans, Alexander Westerberg och Tove Eliasson ”Avtalslöner, löner och sysselsättning”
- 2014:9** Engdahl Mattias ”Medborgarskap, arbetsmarknaden och familjebildning”
- 2014:10** Hallberg Daniel, Per Johansson och Malin Josephson ”Hälsoeffekter av tidigarelagd pensionering”
- 2014:11** Karbownik Krzysztof och Sara Martinson ”Svenska högstadie- och gymnasielärares rörlighet på arbetsmarknaden”
- 2014:12** Hägglund Pathric, Per Johansson och Lisa Laun ”Insatserna inom rehabiliteringsgarantin och deras effekter på hälsa och sjukfrånvaro”
- 2014:13** Regné Johansson ”Effekter av yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning för deltagare med funktionsnedsättning, 1999–2006”
- 2014:14** Assadi Anahita och Martin Lundin ”Enhetlighet och träffsäkerhet i arbetsmarknadspolitiken: Hur använder arbetsförmedlare statistisk profilering i mötet med den arbetssökande?”
- 2014:15** Edmark Karin, Markus Frölich och Verena Wondratschek ”Hur har 1990-talets skolvalsreformer påverkat elever med olika familjebakgrund?”
- 2014:16** Karimi Arizo ”Sen familjebildning, täta födelseintervall och kvinnors inkomster”
- 2014:17** Eliasson Tove ”Bankanställdas ursprungsland och egenföretagande bland utrikesfödda”

Working papers

- 2014:1** Vikström Johan “IPW estimation and related estimators for evaluation of active labor market policies in a dynamic setting”
- 2014:2** Adman Per “Who cares about the democratic mandate of education? A text analysis of the Swedish secondary education reform of 2009”
- 2014:3** Stenberg Anders och Olle Westerlund “The long-term earnings consequences of general vs. specific training of the unemployed”
- 2014:4** Boye Katarina “Can you stay at home today? The relationship between economic dependence, parents’ occupation and care leave for sick children”
- 2014:5** Bergemann Annette och Gerard J. van den Berg “From giving birth to paid labor: the effects of adult education for prime-aged mothers”
- 2014:6** van den Berg Gerard J., Lene Kjærsgaard och Michael Rosholm “To meet or not to meet, that is the question – short-run effects of high-frequency meetings with case workers”
- 2014:7** Avdic Daniel, Petter Lundborg och Johan Vikström “Learning-by-doing in a highly skilled profession when stakes are high: evidence from advanced cancer surgery”
- 2014:8** Mörk Eva, Anna Sjögren och Helena Svaleryd “Parental unemployment and child health”
- 2014:9** Johansson Per, Arizo Karimi och J. Peter Nilsson “Gender differences in shirking: monitoring or social preferences? Evidence from a field experiment”
- 2014:10** Eliasson Tove och Oskar Nordström Skans “Negotiated wage increases and the labor market outcomes of low-wage workers: evidence from the Swedish public sector”
- 2014:11** Engdahl Mattias “Naturalizations and the economic and social integration of immigrants”
- 2014:12** Hallberg Daniel, Per Johansson och Malin Josephson “Early retirement and post-retirement health”
- 2014:13** Karbownik Krzysztof “The determinants of teacher mobility in Sweden”
- 2014:14** Karbownik Krzysztof “Job mobility among high-skilled and low-skilled teachers”
- 2014:15** Karbownik Krzysztof “Do changes in student quality affect teacher mobility? Evidence from an admission reform”
- 2014:16** Edmark Karin, Markus Frölich och Verena Wondratschek “Sweden’s school choice reform and equality of opportunity”
- 2014:17** Karimi Arizo “Effects of the timing of births on women’s earnings – evidence from a natural experiment”

2014:18 Karimi Arizo “The spacing of births and women’s subsequent earnings – evidence from a natural experiment”

2014:19 Eliasson Tove “Immigrant entrepreneurship and the origin of bankers”

Dissertation series

2013:1 Vikman Ulrika “Benefits or work? Social programs and labor supply”

2013:2 Hanspers Kajsa “Essays on welfare dependency and the privatization of welfare services”

2013:3 Persson Anna “Activation programs, benefit take-up, and labor market attachment”

2013:4 Engdahl Mattias “International mobility and the labor market”